

YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU

RİSK DEĞERLENDİRME STANDARTLARI

Yayın Tarihi :

Sayfa No :

1/5

Revizyon Tarihi :

2021

Revz. No :

03

Standart 6: Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

İdareler, sistemli bir şekilde analizler yaparak amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskleri tanımlayarak değerlendirmeli ve alınacak önlemleri belirlemelidir.

Bu standart için gerekli genel şartlar:

- 6.1. İdareler, her yıl sistemli bir şekilde amaç ve hedeflerine yönelik riskleri belirlemelidir.
- 6.2. Risklerin gerçekleşme olasılığı ve muhtemel etkileri yılda en az bir kez analiz edilmelidir.
- 6.3. Risklere karşı alınacak önlemler belirlenerek eylem planları oluşturulmalıdır.

RİSK DEĞERLENDİRME

• Risk, beklenen ama ne zaman olacağı, nasıl meydana geleceği ve ne kadar zarar vereceği bilinmeyen olaylardır.

- Riskin, **olma olasılığı** ve olduktan sonra **yaratacağı etki** gibi iki temel özelliği vardır.

OLASILIK: Bir olayın gün, hafta, ay, yıl gibi bir zaman dilimi içerisinde gerçekleşme durumunu ifade eder.

ETKİ: Tehlikenin oluşması durumunda birime vereceği zararı, hedef ve faaliyetler üzerindeki etkisini gösterir.

- Risk değerlendirmede temel amaç, kurumun hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyen önemli riskleri tespit ve analiz etmek, değerlendirmek, alınacak önlemleri belirlemek ve uygulamaktır.
- Ana faaliyetleri etkileyen riskler yılda en az bir kere detaylı olarak analiz edilmelidir.
- Risklerin ortaya çıkarılması ve yönetilmesi çalışmaları birimlerde oluşturulan “RİSK BELİRLEME VE DEĞERLENDİRME GRUBU” tarafından yürütülür.
- Riskler sabit değildir.
- Riskler birimlere ve yürütülen faaliyetlere göre farklılıklar gösterir.
- Riskleri belirlerken çalışanların görüşleri alınmalı ve sürece katılmaları sağlanmalıdır.

Riskleri ortaya çıkarmanın en kolay ve hızlı yolu işi yapanlardan bilgi almaktır.

- Bunun için her bir personele süre verilerek yaptıkları işlerle ilgili yaşadıkları sorunları, karşılaştıkları tehlikeleri, bunlara nasıl tepki gösterdiklerini, çözüm önerilerinin neler olabileceğini bir kâğıda not etmelerini isteyin.
- Daha sonra bu bilgileri risk değerlendirme grubu ile analiz edin. Gerekirse çalışanlarla yüz yüze görüşerek, tehlikeleri enine boyuna tartışın.
- Alınan bu bilgilere göre o birimde yürütülen faaliyetlerle ilgili riskleri ayıklayın, büyüklükleri, önem ve öncelik düzeyini belirleyin, belli bir zaman içerisinde meydana gelme olasılıklarını ve yaratacağı etkileri ölçün.
- Olası risklere “**kabul etme**”, “**transfer etme, devretme**”, “**meydana gelme ve etkisini azaltma, kontrol etme**” ve son çare “**faaliyeti durdurma, kaçınma**” gibi kontrol yöntemlerden biri ile cevap verin, kontrol altında tutacak önlemleri belirleyin.
- Risk Değerlendirme Grubu olarak karar verin, uygulayın ve raporlayın

RİSK YÖNETİM SÜRECİ

RİSK MATRİSİ

Risk değerlendirmede 5x5, 3x3, 10x10 gibi matrislerden yararlanılır. Risk matrisi, riskin olma **olasılığı** ve olduktan sonra yaratacağı **etki** gibi iki değişkeni analiz etmek için kullanılan bir değerlendirme aracıdır. Belirlenen risklerin her birine **1'den 5'e kadar bir etki değeri (soldan sağa) ve bir olasılık değeri (yukarıdan aşağıya) verilir.** Etki ve olasılık düzeyi **en düşük için 1, en yüksek için 5** değeri kullanılır. Sırası ile olasılık değerleri etki değeri ile çarpılarak her bir olayın risk puanı veya risk skoru bulunur.

$$\text{RİSK} = \text{OLASILIK} \times \text{ETKİ}$$

Örneğin; iyi korunmayan bir depoda hırsızlık olma olasılığı 3, hırsızlık sonrası meydana gelecek zarar 4 ise, risk skoru $3 \times 4 = 12$ olacaktır. Bu sonuç risk matrisinde aşağıdaki şekilde gösterilir:

		ETKİ(ŞİDDET)				
		1 ÇOK HAFİF	2 HAFİF	3 ORTA DERECE	4 CİDDİ	5 ÇOK CİDDİ
OLASILIK	1 ÇOK KÜÇÜK	1	2	3	4	5
	2 KÜÇÜK	2	4	6	8	10
	3 ORTA DERECE	3	6	9	12	15
	4 YÜKSEK	4	8	12	16	20
	5 ÇOK YÜKSEK	5	10	15	20	25

Anlamsız Risk
Düşük Risk
Orta Risk
Yüksek Risk
Tolere Edilemez Risk

OLASILIK DERECELENDİRME BASAMAKLARI

(1)	Çok Küçük	Risk beklenmiyor, olma olasılığı çok zayıf, hiç yok gibi.
(2)	Küçük	Risk olasılığı çok az. Yılda bir kez tekrarlanabilir. Mevcut kontrol sistemini sürdürün.
(3)	Orta Derece	Risk az da olsa mevcut. Yılda birkaç kez veya altı ayda bir tekrarlanabilir
(4)	Yüksek	Risk mevcut. Ayda, haftada bir sıklıkta tekrarlanabilir. Acil risk yönetimi gerekir.
(5)	Çok Yüksek	Risk her gün olabilir, her an olabilir.

ETKİ DERECELENDİRME BASAMAKLARI

(1)	Çok Hafif	Zararsız. Herhangi bir kayıp yok. İlk yardım gerekir
(2)	Hafif	Kayda değer bir zarar ve kayıp yok, kıymetsiz. Ayakta tedavi edilir
(3)	Orta Derece	Zarar var ancak telafisi mümkün. Kısa süreli iş görmezlik. Yaralanma, yatarak tedavi gerekir.
(4)	Ciddi	Önemli zarar ve kayıp var. Ciddi yaralanma, uzun süreli tedavi gerekir.
(5)	Çok Ciddi	Telafisi mümkün olamayacak kadar büyük zarar. Ölüm. Sürekli iş göremezlik. Kontrol edilememesi durumunda faaliyet derhal durdurulur.

TEHLİKELERİ ARTTIRAN NEDENLER, TEHLİKE KAYNAKLARI

<i>Tehlikeli çalışma, güvensiz ortam</i>	<i>Eğitim, bilgi ve deneyim eksikliği</i>
<i>Yaş ve cinsiyet, aile düzeni</i>	<i>Yetersiz güvenlik, sabotaja açık alanlar</i>
<i>Hızlı çalışma, ilgisizlik, şakalaşma, aşırı güven</i>	<i>Çalışanların rotasyona tabi tutulmaması</i>
<i>Talimat ve uyarı işaretlerine uymama</i>	<i>Koruyucu güvenlik malzemesi olmaması veya Kullanılmaması</i>
<i>Umursamazlık, dikkatsizlik, kızgınlık, telaş</i>	<i>Çalışma saatleri ve süreleri</i>
<i>Hatalı planlama, eksik proje</i>	<i>Yetersiz ücret, ücret dengesizliği</i>
<i>Yöneticilerin tutumu, verilen emre uymama</i>	<i>Yeni ve güvenli bilişim sisteminin olmaması</i>
<i>Bozuk organizasyon</i>	<i>Eski, bozuk makine ve ekipman kullanılması</i>
<i>Kararsızlık, işleri erteleme</i>	<i>Yangın merdiveni, acil çıkışların olmaması</i>
<i>Alet ve makineleri tehlikeli şekilde kullanmak</i>	<i>Yetersiz havalandırma, ısıtma, aydınlatma</i>
<i>Ergonomik, güvenli olmayan çalışma alanları</i>	<i>Arşiv, depo ve kapalı alanlarda sigara içilmesi</i>
<i>Gürültü, titreşim, toz, yalnızlık, kapalı alan</i>	<i>Trafo, priz, kablo, lamba, sigorta hataları</i>
<i>Kaynak yetersizliği(bütçe, insan, fiziki, yasal)</i>	<i>Çalışanın işe uygun olmaması</i>
<i>İş tanımlarının yapılmaması</i>	<i>Çalışma alanının doğal afetlere açık olması</i>

RİSK YÖNETİMİ

Kurumun misyon ve vizyonuna, planlı faaliyetleri ve çalışanlarına zarar verebilecek olumsuzlukları belirlemek, değerlendirmek, yönetmek ve kontrol etme sürecidir.

RİSK ANALİZİ: Risklerin tahmin edilmesi ortaya çıkarılması, ölçülmesi ve sıralanması süreci .

RİSK ANALİZİ: Risklerin tahmin edilmesi ortaya çıkarılması, ölçülmesi ve sıralanması süreci

RİSK YÖNETİMİ NEDEN YAPILMALI?

- ☐ İnsan sağlığı için
- ☐ Ekonomik kaybı azaltmak için
- ☐ Planlı faaliyetlerin etkilenmemesi için
- ☐ Yasa, yap dediği için
- ☐ Verimliliği ve performansı arttırmak için
- ☐ Güvenli ve ergonomik çalışma ortamı oluşturmak için
- ☐ Usulsüzlük ve yolsuzluğu önlemek için
- ☐ Meslek hastalığına yakalanma ve iş kazası oranını düşürmek için
- ☐ Yangın, hırsızlık, sabotaj ve doğal sebepler sonucu kayıp ve zararı azaltmak için
- ☐ Beklenmedik olaylara karşı hazırlıklı olmak için
- ☐ Daha önce hiç yapılmamış olduğu için
- ☐ Kuruma duyulan güven ve itibarı yüksek tutmak için
- ☐ Ciddi yaralanma ve zarar meydana gelmemesi için
- ☐ İşe yeni başladığı için
- ☐ Faaliyetlerde önemli değişiklikler yapıldığı için
- ☐ Kayıp ve zarar büyük boyutlara ulaştığı için

ANA SÜREÇLER

Risk Yönetim Planlama

- Proje veya faaliyet için risk yönetim etkinliklerine nasıl yaklaşılabacağı ve planlanacağına karar verme

Risk Belirleme

- Olası hangi risklerin faaliyeti etkileyeceğini tanımlamak ve her birinin özelliklerini belgeleme

Nitel Risk Çözümlemesi

- Risklerin nitel değerlendirmesini yapma ve faaliyet hedefleri üzerindeki etkilerine öncelik verme.

Nicel Risk Çözümlemesi

- Risklerin gerçekleşme olasılıkları ve etkilerini ölçme, hedefler üzerindeki etkilerini tahmin etme.

Riske Tepki Planlama

- Fırsatları geliştirecek, tehditleri azaltacak yöntem ve teknikleri geliştirme.

Risk İzleme ve Kontrol

- Riskleri izleme, yeni riskleri tanımlama, risk azaltma planlarını uygulama ve etkinliklerini faaliyet ömür döngüsü boyunca değerlendirme.

Kurumsal risk yönetiminin diğer yararlarını şöyle özetleyebiliriz:

1. Kuruluşun yazılı prosedür ve politikalarının olmasını ya da olgunlaşmasını sağlar.
2. Kuruluş katılımcılarının sistem işleyişi konusunda bilgi sahibi olmalarını sağlar.
3. Sistem güvenliği sağlanır.

Kurumsal risk yönetimi ile birlikte gelen birtakım problemler ve ideal olmayan durumlar bulunabilir:

1. Kurumsal risk yönetiminin oluşturduğu maliyet,
2. Bu amaçla harcanan süre,
3. Tespitlerin öznelliği,
4. Seçilecek yaklaşımın net olmayışı,
5. Risk yönetim yöntemlerindeki eksiklikler

HAZIRLAYAN

Abdulkadir ASLAN
Yüksekokul Sekreteri

ONAYLAYAN

Dr. Öğr. Üyesi Fehmi TURGUT
Yüksekokul Müdürü